

Pekka Ruuhonen
Parodontologian
erikoishammaslääkäri

Ientulehdus on jo melkein kansantauti

Parodontiitti eli hampaan tukikudoksia tuhoava ientulehdus on aikuisilla yleinen suusairaus. Lievää parodontiittia sairastaa kolmannes aikuisista ja vakavaa, pitkälle edennyttä parodontiittia n. 10% aikuisista. Se on hampaan poiston yleisin syy yli 50-vuotiailla.

Parodontiitti eli syvä ientulehdus on krooninen tulehdus, jonka aiheuttavat hampaan pinnalla, ikenen ja hampaan välissä, ientaskussa, elävät bakteerit. Se on siis bakteerinfektio. Parodontiitissa hampaan pinnalle on useimmiten muodostunut hammaskiveä, joka toimii bakteerien tarttumisalustana.

Hampaiden päivittäinen puhdistus on parasta ientulehduksen ennaltaehkäisyä ja hoitoa. Harjaamalla hampaat ja puhdistamalla hammasvälit voidaan bakteerien kasvu pitää kurissa.

Ientulehdus vuotaa, hammas heiluu

Ientulehdus elävät bakteerit saavat aikaan tulehduksen. Yleisin oire on verenvuoto ikenestä hampaiden pesun yhteydessä.

Hammasta ympäröivässä ikenessä tulehdus muuttuu krooniseksi ja alkaa tuhota hampaan kiinnityskudoksia eli ien-hammasliitosta ja hammasta tukevaa leukaluuta. Ientasku syvenee ja usein muodostuu myös luutasku. Hammas alkaa liikkua ympäröivien kudosten tuhouduttua ja lopulta irtoaa kokonaan.

Parodontiitti etenee hitaasti ja pitkälle edenneen taudin syntyminen kestää vuosia, ehkä vuosikymmeniä. Ajanpyörää ei voi kuitenkaan kääntää taaksepäin eli parodontiitin tuhoamia kudoksia ei yleensä saada palautettua. Kudostuho on siis palautumaton. Siksi parodontiitin hoito on sitä tuloksekkaampaa, mitä varhaisemmassa vaiheessa potilas hakeutuu hoitoon.

Edellä kuvattu tulehdusreaktio ei synny kaikille bakteeriärsytyksen seurauksena. Suurimmalla osalla ihmisistä ienkudos pystyy sietämään bakteeriärsytystä niin, ettei parodontiittia synny.

Tupakointi altistaa

Tupakointi on parodontiitin suurin yksittäinen riskitekijä. Tupakointi altistaa ientulehduksen syntymiselle ja pahentaa jo olemassa olevaa tautia merkittävästi. Tupakoitsijan riski saada parodontiitti on jopa 8-kertainen ei-tupakoitsijoihin verrattuna. Myös diabetes, pitkään jatkuva stressi ja HIV-infektio ovat parodontiitille altistavia tekijöitä.

Tupakoitsijalta puuttuu usein ientulehduksen ensioire, ienverenvuoto, koska tupakointi heikentää ääreisverenkiertoa. Näin tupakoitsijoiden tilanne vaikuttaa todellisuutta paremmalta. Vasta pidemmälle edennyt parodontiitti aiheuttaa kipua ja hampaiden heilumista.

Yleisterveydellinen haitta

Parodontiitti on sydän- ja verisuonitautien riskitekijä. Kroonisena tulehduksena parodontiitti voi edesauttaa ateroskleroosin syntymistä. Ateroskleroosi johtaa sepelvaltimotaudin syntyyn.

Parodontiittia sairastavilla äideillä on kohonnut riski ennenaikaiseen synnytykseen ja lapsen alhaiseen syntymäpainoon.

Hoitona puhdistus tai ienleikkaus

Parodontiittia hoidetaan poistamalla bakteerit eli plakki ja hammaskivi hampaan juuren pinnalta. Tämä tapahtuu mekaanisesti käsi-instrumentein tai ultraäänilaitteella. Ientaskujen puhdistuksessa tarvitaan usein puudutus, jotta työ saadaan perusteellisesti tehtyä. Hammaskiven poistoa tekevät hammaslääkärit ja suuhygienistit.

Pitkälle edenneen tulehduksen hoidossa voidaan tarvita myös ienleikkauksia. Leikkaus mahdollistaa syvien ja vaikeapääsyisten ientaskujen puhdistuksen ja tulehtuneen ienkudoksen riittävän poiston. Hoidossa voidaan käyttää myös antibiootteja, mutta vain mekaanisen puhdistuksen yhteydessä.

Joskus hampaan poisto on paras pitkälle edenneen parodontiitin hoito. Poistetun hampaan tilalle voidaan asettaa implantti eli keinojuuri.

Kun parodontiitti-infektio on saatu hoidettua, taudin uusiminen voidaan estää ylläpito- ja hoitolla. Kerran parodontiitin sairastanut henkilö on muita alttiimpi saamaan ientulehduksen uudelleen.

Ylläpitohoito suoritetaan tavallisesti 3-6 kk välein ja se tarkoittaa suuhygienistin ja hammaslääkärin suorittamaa hammaskiven poistoa hampaiden kaikilta pinnoilta, myös ientaskuista. Kaikkein tärkeintä ikenien terveyden ylläpidossa on kuitenkin potilaan oma huolellinen hampaiden kotihoito. Sen merkitystä ei voi koskaan liikaa korostaa. ■

Hyvä tietää

Parodontiitti – ientulehdus

- bakteerien aiheuttama tulehdus
- lievää ientulehdusta sairastaa joka kolmas aikuinen
- tupakointi ja diabetes lisäävät riskiä
- kroonisena tuhoaa hampaan kiinnityskudoksia
- lisää riskiä sairastua sydän- ja verisuonitauteihin
- oireena verenvuoto ikenistä ja hampaiden liikkuminen
- yleinen hampaan poiston syy

Ehkäisy:

- hampaiden huolellinen puhdistus päivittäin
- säännöllinen hammaslääkärin vuositarkastus
- säännölliset käynnit suuhygienistillä 1-3 krt/vuosi
- tupakoinnin lopettaminen

Hoito:

- bakteeripeitteiden (biofilmin) ja hammaskiven poisto hampaan juuren pinnoilta käsi-instrumentein, ultraäänilaitteella tai laserilla
- ienleikkaukset syvällä olevan hammaskiven ja tulehduksen poistamiseksi
- joskus lääkehoito mekaanisen hoidon tukena

